

Development of the Attitude Scale towards Music Class

Gokmen OZMENTES*

ABSTRACT. In this study, the stages of development of the measurement tool that can be used for measuring the attitudes of 4 and 5th grades of primary school students towards music lesson, are explained. In the circumstances of Turkiye, the validity and reliability studies of the tool have been done on 245 students of 4 and 5th grades of primary school level. Statistical package program (SPSS) has been used for the analyses. Its validity has been counted by component analysis and its reliability has been counted by Cronbach Alpha Technique. At the end, the coefficient of reliability according to Cronbach Alpha is found .86 for a one factor consisting of 20 items. All these have showed that it is a valid and reliable tool in measuring the approaches of the 4 and 5th grade of primary school students attitudes towards music lesson.

Key Words: Music Class, Attitude Scale

SUMMARY

Purpose and significance: Developing of positive attitudes toward music is one of the most important goals of music education. Feelings towards music are important as much as basic concepts of music. According to Abeles et al (1995), not only do music teachers want students to know music, they also want them to have favorable feelings toward it and eventually to act in accord with those feelings. At this point, measurement of attitudes towards music class has vital importance. In this study, the stages of development of the measurement tool that can be used for measuring the attitudes of 4 and 5th grades of primary school students towards music lesson, are explained.

Methods: Construction of the Attitude Scale towards Music Class (ASTMC) has several steps. Step 1. *Conceptualize*. At this step, attitude object we concern has been determined. Variables that have measurable behaviors has been chosen and identified. Step 2. *Scale Construction*. At this step item pool that scale includes has been generated. At the end of this step item pool includes 59 item. (33 positive and 26 negative item) Step 3. *Choosing format for measurement*. At this step, the format of ASTMC has been chosen as Likert Scale type. ASTMC has five categories: Strongly Agree (5 points), Agree (4 points), Little agree (3 points), Disagree (2 points), Strongly Disagree (1 point). Step 4. *Review of Item Pool by Experts*. Following five experts were consulted to assess the quality of each item in the context of clarity, ambiguity, generality, and to validate the content of the questionnaire. At the end of the review of item pool 6 items has been eliminated. Step 5. *Pilot the scale*. The validity and reliability studies of the tool have been done on 245 students of 4 and 5th grades of primary school level. Step 6. *Analysis of the items*. Statistical package program (SPSS) has been used for the analyses. Validity of the scale has been counted by component analysis and its reliability has been counted by Cronbach Alpha Technique.

Results: At the end of the study, the coefficient of reliability according to Cronbach Alpha is found .86 for a one factor consisting of 20 items. All these have showed that it is a valid and reliable tool in measuring the approaches of the 4 and 5th grade of primary school students attitudes towards music lesson.

Discussion and Conclusions: Music education does not only consist of musical concepts. Affective components are very important in music education. Therefore, a teacher must know his students' opinions, expectations and satisfactions. As an important affective component positive attitudes must be developed and measured. Level of the attitudes towards music class can lead the music teacher and his implications for a better education process.

* Assist. Prof. Dr., Akdeniz University, Faculty of Fine Arts, gozmentes@ yahoo.com

Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi

Gökmen ÖZMENTEŞ*

ÖZ. Bu çalışmada ilköğretim 4. v 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını ölçmekte kullanılabilecek bir ölçme aracının (M.D.Y.T.Ö.) geliştirilme aşamaları açıklanmıştır. Türkiye koşullarında geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ilköğretim 4. ve 5. sınıf düzeyindeki 247 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Analizler için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. MDYTÖ'nin yapı geçerliği temel bileşenler analizi ile güvenirliği ise Cronbach Alpha tekniği ile hesaplanmıştır. Bunun sonucunda tek faktörlü olduğu görülen 20 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Tüm bulgular MDYTÖ'nin ilköğretim 4. v 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını ölçmekte kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Müzik Dersi, Tutum Ölçeği

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı müzik dersine yönelik tutumları ölçmede kullanılacak bir tutum ölçeği geliştirmektir. Müziğe ve müzik dersine yönelik tutumların farklı değişkenler olduğu sayılıyla yola çıkılarak geliştirilen bu araç, ilköğretim düzeyindeki 4. ve 5. sınıf öğrencileri için geliştirilmiş ve müziğe yönelik tutumlardan ayrı olarak sadece okulda görülen müzik dersine yönelik tutumları ölçmeye yönelik hazırlanmıştır. Farklı değişkenler olduğunu söylesek de müziğe ve okuldaki müzik dersine yönelik tutumların belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmaların ortak kavramsal zeminin anlaşılmasındaki temel sayıltı, tutum dendiğinde ne anlaşıldığının tam olarak belirlenmesidir. Bu sebepten, bu bölümde tutum kavramına, tutumun öğelerine, tutum ve davranış ilişkisine ve tutumların neden ölçüldüğüne değinilecektir.

Problem Durumu

Tutum, gerek psikolojide gerekse de eğitim araştırmalarında çok yönlü bir kavram olarak incelenmektedir. Phillips'e (2003) göre tutum bireyin duygu, inanç ve değerleri üzerine dayanan ve değişkenlik gösteren bir psikolojik durumdur. Thurstone tutumu psikolojik bir objeye yönelen olumlu ya da olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesi olarak tanımlamaktadır (Akt. Tavşancıl, 2002). Allport, tutumu temelde belirli bir yönde davranmaya hazırlık ya da eğilim olarak görmekte ve davranışa ilişkin bilgiler taşıdığına inanmaktaydı (Akt. Tavşancıl, 2002). Doob (1947) ise tutumun bir bireyin nasıl davranacağı üzerinde etkili olduğuna değinmiş, ancak açık davranışı olduğu gibi içermediğini belirtmişti. (Akt. Tavşancıl, 2002). Tutum birçok bilimsel disiplinde farklı anlamlarda kullanılan bir terimdir. 18. yy'da tutum terimi sahne sanatçılarının, özellikle de dansçıların sahnede gösterdikleri postürü anlatmak için kullanılırdı. Bugün kinesiyologlar tutum terimini hala bu anlamda kullanmaktadırlar. Darwin'in 18. yy'ın ortalarında tutum terimini hayvanların bir tehlike durumunda gösterdiği duygusal eğilim olarak görerek teatral alandan çıkartıp gerçek hayata taşınmasına ve aynı dönemlerde Herbert Spencer ve Alexander Bain'in de zihinsel bir kavram olarak görmesine rağmen tutumun bir yan anlam olarak fiziksel bir kavram olarak görülmesi 1950'li yıllara dek devam etmiştir. Bu tarihten sonra tutum, fiziksel anlamından çok bireyin psikolojik durumuna işaret eden bir kavram olarak görülmeye başlanmıştır.

Symonds tutum teriminin yedi ortak anlamından bahsetmiştir: (1) Güçlü bir organik güdü, (2) Kas sisteminin ayarlanması, (3) Genelleştirilmiş davranışlar, (4) Dengelenmeye yönelik nörolojik eğilim ya da isteklilik, (5) Duygusal tepkiler, (6) Duygular, (7) Sözel olarak gösterilen kabul ya da

* Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü, e-mail: gozmentes@ yahoo.com

reddedilmiş tepkiler (Akt. Bain; 1928). Thomas, Park ve Burgess, Faris, Bogardus, House, Lundberg gibi bir çok isim de tutumları “Davranışa yönelik eğilim” olarak görmüştür (Akt. Bain, 1930). Park ve Burgess tutumu bireyin belirgin bir duruma yönelik olumlu ya da olumsuz tepkisi olarak görmüşlerdir. (Akt. Bain, 1928) Arul’a göre de tutumlar bireylerin, grupların, toplumların her seviyedeki davranışlarını kolaylaştırabilen ya da engelleyebilen davranışa yönelik eğilimlerdir. (Arul, 2002) Baron ve Byrne ise tutumları bireyin, diğer bireylere, düşüncelere, konu ya da insan gruplarına yönelik taşıdığı devamlılık gösteren duygu, inanç ve davranış eğilimleri takımı olarak tanımlamıştır (Akt. Underwood, 2003).

Tutum Davranış İlişkisi

Tutum da birçok psikolojik değişken gibi doğrudan gözlenip ölçülemeyen ancak varlığı sözel ve davranışsal belirtilerden anlaşılabilen bir değişkendir. Bu yönüyle davranışların tutumları içerdiği, bir başka deyişle tutumların davranışlara yön veren bir değişken olduğu sayılması tutumların ölçülmesinin önemini arttırmaktadır. Tutumları ölçmenin olası davranışlar hakkında bir fikir vereceği varsayımı, davranışta istenilen yönde bir değişiklik yaratılmak istenildiğinde öncelikle tutumları değiştirme fikrine önem katmaktadır. Günümüze dek yapılmış tutum araştırmaları tutum ve davranış arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koyma açısından önem taşımaktadır. Tutumlarla davranışlar arasında bir ilişkinin olması, ölçülmesi güç olan bir davranışın ölçülmesini kolaylaştırmaktadır. Aynı şekilde belirli düzeyde bir tutum aynı yönde bir davranışın kestirilmesinde bir araç olabilmektedir. Bir tutum objesine yönelik tutumun o objeye ilişkin sadece bir davranışın değil birden çok davranışın göstergesi olabilmesi de sosyal bilimciler ve eğitim bilimciler açısından önemlidir. Bu noktada tutum ve davranış ilişkisi açısından bilim adamları farklı görüşlere sahiptir. Örneğin, Edwards (1957) tutumlar ve davranışların çok yakın ilişkide bulunduklarını söylerken Fishbein aksini iddia etmektedir:

“...Yetmişbeş yıllık tutum araştırmaların sonunda hala, birinin bir objeye yönelik tutumunun o objeye yönelik davranışını kestirebilecek bir bilgi olduğu yönündeki hipotezi sağlayacak kesin bir kanıt yoktur....” (Akt. Wapnick, 1976)

Underwood (2003) ise tutumların, bireylerin davranışlarının ne olacağı hakkında bir yordayıcı olabileceğini savunmaktadır. Underwood tutumların a) güçlü ve tutarlı, b) bireysel deneyimlere dayalı, c) özellikle de gerçekleştirilecek davranışla ilgili olması durumunda insanların davranışlarını kestirmede bir araç olabileceğini söylemektedir. Noll ve Scannell tutum ölçekleri puanları ve davranışlar arasında .50 ve .60 düzeyinde bir korelasyon olduğu sonucuna varmışlardır (Akt. Wapnick, 1976). Onlara göre bu sonuç yakın bir ilişkiyi içermemekle birlikte eğilimleri belirlemede önemli bir bulgudur. Tutum puanlarının geçerliğinin yüksekliği davranışla ne kadar yakın ilişki kurduklarına bağlıdır. Tutumlarla davranışlar arasında bir ilişki görebilmek için tutumu içeren sözel ifadelerin daha çok davranışa yönelik olması ve sınırlandırılmaması gerekmektedir.

Tutumlar Neden Ölçülür?

Duygular, tutumlar ve inançlar kıyaslandığında en değişken yapı olarak duyguları, ardından tutumları ve en statik yapı olarak da inançları görebiliriz. Örneğin bir kişinin duyguları anlık olup o anda olup bitenlerden derin bir şekilde etkilenebilmektedir. Ancak aynı bireyin bağlı olduğu siyasi oluşumun ilkelerini yada inandığı dinin kurallarını sorgulaması yada terk etmesi daha zor görülen bir değişim sürecidir. Tutumlar ise bu noktada duygular ile inançlar arasında kalmakta ve bu ikisinden etkilenebilmektedir. Underwood’a (2003) göre de tutumların zor olmakla birlikte değişmesi imkansız değildir. Tutumlarla davranışlar arasında bir ilişki olduğu sayılına güvenildiğinde tutumların davranışları, bir başka deyişle davranışların da tutumları etkileyebileceği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. (Arul, 2002) Bu durumda değişen tutumların davranış değişiklikleri yaratabileceği ya da değişen davranışların tutumları değiştirebileceği söylenebilir. Bu durumda bir tutumun bir boyutunu oluşturan bir davranışa değiştirebilmek için tutumun başka bir boyutundaki davranışa değiştirmek yeterli midir? sorusunu sorabiliriz. Bu durumda tutumların değişip değişmediğinin, değiştiyse de ne derecede değiştiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Arul’a göre tutumların ölçülmesinin gereği tutumların değişmesi üzerine yapılan deneysel ve benzer çalışmalarda iyice önem kazanmaktadır. (Arul, 2002) Özellikle de eğitim araştırmalarında tutumların ölçülmesi davranışlarla olan yakın ilişkisi üzerine dayandırılmaktadır. İstenen davranış değişikliklerinin yaratılabilmesi için benzer yönde tutumların da değiştirilmesi düşüncesi birçok eğitim modelinde yer almıştır. Bu açıdan

değerlendirildiğinde eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da tutumlar, başarıyı yordayıcı bir değişken olarak incelenmektedir. Öğrencilerin müzikle ilgili yalnızca bilgi ve beceri sahibi olmaları bir müzik eğitimi programının tek başarı ölçütü olarak kabul edilmemektedir. Abeles et al. (1995) müzik eğitiminin sosyo-psikolojik boyutlarını öz-görü, roller ve beklentiler, rekabet, işbirliği, liderlik, özgüven ve tutumlar olarak sınıflandırmış ve müziğe yönelik olumlu tutumların gelişiminin müzik eğitiminin en önemli hedeflerinden biri olduğunu bildirmiştir. Bu sebepten tutumlar müzik eğitimi araştırmalarında sıklıkla incelenen ve akademik başarıya yön verebilen en önemli değişkenlerden biri olmuştur. Çünkü öğrenmelerin kalıcı olması ve gelişimi öğrencilerin müzik alanında gelişmeye yönelik isteklilik ve çabalarını gerektirir. Yeni bir öğrenme ünitesine giren öğrencinin öğrenmeye yönelik istekli olması, karşılaşılabileceği güçlükleri yenmede kendisine güven duyması gerektiğini vurgulayan Bloom (1998), heyecan ve ilgi taşıyan öğrencilerin bu özelliklere sahip olmayan öğrencilere oranlara öğrenme hızı ve niteliği açısından üstünlük gösterebildiklerini savunmuştur. Bu yönüyle davranışa ve başarıya yön veren bir etken olarak olumlu tutumların geliştirilmesi müzik eğitiminde önemli bir boyuttur. Mullins (1984) öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının geliştirilmesi gerektiğini aksi takdirde olumsuz tutumların bir müzik eğitimi programını hızla ve derinden hasara uğratabileceğini söylemektedir. Lao ve Kuhn (2002) ise tutumların sabit olmayıp geliştirilebileceğine dikkati çekmektedirler. Ülkemizde müzik eğitimiyle ilişkili tutumları ölçme amacıyla hazırlanan ölçme araçlarının sayısı araştırıldığı kadarıyla oldukça azdır. Müzik eğitimi alanındaki çalışmaların bilimsel niteliğini arttıracak bu tür ölçme araçlarının gerekliliği günden güne artmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde ölçeğin geliştirilme aşamalarına sırasıyla değinilecektir.

1. Kavramsallaştırma

Bu aşamada öncelikle hazırlanacak ölçek ile hangi değişkenin ölçüleceği belirlenmiştir. Ölçmeye konu olan müzik dersine yönelik tutum değişkeninin sınırları belirlenmiştir. Bunun yanısıra ilgili literatür taranmış, tutum ve müzik eğitimi araştırmalarında kullanılan çeşitli tutum değişkenleri araştırılmıştır. Bundaki amaç müzik dersine yönelik tutumların diğer tutumlarla karışmamasını sağlamak ve böylelikle ölçeğin iç geçerliğini yüksek tutmaktır.

2. Maddelerin Oluşturulması ve Seçimi

Ölçek maddelerinin oluşturulmasında öncelikle, İzmir Buca Kaynaklar İlköğretim Okulu'nda okuyan 4. ve 5. sınıf öğrencilerine “Müzik Dersinden Beklentilerim” konulu kompozisyon yazdırılmıştır. Elde edilen 97 adet kompozisyon çözümlenerek öğrencilerin sıklıkla kullandığı ve müzik dersine yönelik tutumu içeren maddeler seçilmiştir. Bu maddelerin bir çoğu aynı şekilde korunarak, bir kısmı da araştırmacı tarafından daha anlaşılır ve düzgün bir anlatıma kavuşturularak düzenlenmiştir. Ayrıca, Yoder-Whites (1994) tarafından geliştirilen ($\alpha=.54$) ve Lacroix (2003) tarafından yenilenen *Music Attitudes Profile* ($\alpha=.90$) isimli ölçek ve Bilen'e (1995) ait *Müzik Tutum Ölçeği* ($\alpha=.79$) incelenmiştir. Böylelikle elde edilen 59 maddenin 33'ü olumlu, 26'sı olumsuz madde olarak belirlenmiş ve bu maddeler olumlu ve olumsuz olarak karışık ve yer yer sıralı olarak düzenlenmiştir. Altı adet kontrol maddesinin yer aldığı ilk ölçekteki en kısa madde üç, en uzun madde ise on kelimeden oluşmaktaydı. Geniş zamanlı fiillerle yazılmış olan maddelerin, kolay anlaşılır ve cevaplayıcıyı sıkmayacak sade bir dil kullanılarak yazılmasına özen gösterilmiştir. Ölçek maddeleri tutumların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ölçek için en uygun ölçek türü olarak, hazırlanış, uygulama ve analiz açılarından en kullanışlı ve yaygın tür olan Likert tipi ölçek seçilmiştir. Beşli bir dereceleme kategorisine sahip olan ölçekte tutumlar; Kesinlikle katılıyorum= 5 puan, Katılıyorum= 4 puan, Az katılıyorum= 3 puan, Katılmıyorum= 2 puan, Kesinlikle katılmıyorum= 1 puan şeklinde puanlanmıştır.

3. İçerik Geçerliği (Uzman Görüşleri)

İçerik geçerliği, uzman görüşlerine başvurularak ölçme aracının kullanılacağı amaç için uygun olup olmadığına, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediğine ilişkin karar vermedir (Karasar, 2002). Ölçek bu amaçla uzmanların görüşlerine sunulmuştur. İki müzik eğitimi uzmanı, iki müzik öğretmen, iki eğitim programı uzmanı ve bir psikolojik ve rehberlik eğitimi uzmanından alınan görüşler doğrultusunda 59 maddelik ilk ölçek 6 maddesi elenerek 53 maddeye düşürülmüştür. Bu aşamada

ölçeğin 30 olumlu, 23 olumsuz maddeden oluştuğu görülmüştür. Bunun yanı sıra ölçeğin içerik ve biçim açısından düzeltmeleri alınan uzman görüşleri sonunda gerçekleştirilmiş ve pilot denemeye hazır duruma getirilmiştir.

4. Pilot Deneme, Verilerin Düzenlenmesi ve Deneme Ölçeğinin Uygulanması

Gerekli düzeltmeleri yapılan 53 maddelik ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınmasının ardından, İzmir Buca İlköğretim Okulu'nda ve İzmir Buca Meşkure Şamlı İlköğretim Okulu'nda 4. ve 5. sınıflarda okuyan 130'u kız, 122'si erkek 252 öğrenci ile yapılmıştır. Okuldaki müzik dersi dışında alınan müzik dersi ya da kursunun okulda işlenen müzik dersine yönelik tutumu etkilemesi olasılığı göz önünde tutulmuştur. Bunun sonucunda özel müzik dersi aldığı belirlenen 4 öğrenci ön deneme uygulaması dışında tutulmuş ve toplam 248 öğrenci ile uygulama yapılmıştır. Pilot deneme sonucunda elde edilen veriler önce kontrol edilmiş, 6 adet yanlış ve eksik doldurulan ölçeğe rastlanmıştır. Bunun sonucunda 242 adet ölçek araştırmacı tarafından puanlanmış ve iki gün ara ile verilen puanların kontrolü yapılmıştır. Olumlu ve olumsuz maddelere verilecek olan puanların kodlanması elle yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde MDYTÖ'ne yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

MDYTÖ'nin Geçerliliği

MDYTÖ'nin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiştir. Ölçekteki 29 madde, madde-toplam korelasyonlarının .35'den düşük olması ve ölçeğin güvenilirliğini düşürmesi nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. Analizler kalan 24 madde üzerinde yapılmıştır. Bunun sonucunda 8. madde birinci faktördeki yükü düşük olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Üç adet kontrol sorusundan da madde-toplam korelasyonları ve birinci faktördeki yükleri yüksek olanlar seçilmiştir. MDYTÖ'e ilişkin KMO katsayısı .874 ve Bartlett testi anlamlı bulunmuştur. Faktörlerin her bir değişken üzerindeki ortak faktör varyansı .381 ve .653 arasında değişmektedir. Ölçekte öz değeri (eigen value) 1'den büyük olan beş faktör bulunduğu, açıklanan toplam varyansın % 52.226 olduğu ve birinci faktördeki maddelerin faktör yüklerinin .401 ve .679 arasında değiştiği saptanmıştır. Çizgi grafiğinde görülen birinci faktörden sonraki hızlı düşüş, ortak faktör varyansına ait değerler ve birinci faktördeki yük değerleri dikkate alındığında MDYTÖ'nin çok faktörlü olabileceği gibi bir faktörde de görülebileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum tutum ölçeklerinin tek boyutluluk özelliğini de karşılamaktadır.

MDYTÖ'nin Güvenirliği

52 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha = .87$ 'dir. Buna göre madde yükleri .35'in altında olan 29 madde ölçekten çıkarılmış, madde yükleri .35 ve üzeri olan 24 madde korunmuştur. Bu 24 maddeye uygulanan analizler sonucunda madde ölçek korelasyonu .35'in altında olan 8. madde ve üç adet kontrol sorusu ölçekten çıkarılmıştır. Kontrol maddeleri elenirken birbirlerinin dengi olan maddelerden madde ölçek korelasyonu yüksek olanlar tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra olumlu-olumsuz madde dengesinin korunması ilkesi nedeniyle kontrol maddeleri arasında bu yönde tercih yapılmıştır. Madde ölçek korelasyonu .52 olan 29. madde "Müzik dersini sevmem" yerine madde ölçek korelasyonu .61 olan 43. madde "Müzik dersini severim" tercih edilmiştir. Aynı şekilde madde ölçek korelasyonu .34 olan 10. madde "Müzik dersinde ilgim dağılır" yerine madde ölçek korelasyonu .45 olan 27. madde "Müzik dersinde bütün ilgimi derse veremem" tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra madde ölçek korelasyonları birbirine çok yakın olan 26. ve 33. maddeler (.4062 ve .4069) arasında tercih yapılırken olumlu madde tercih edilmiştir. Bu aşamayla birlikte son halini alan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha = .86$ olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri MDYTÖ'nin dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını ölçmede güvenle kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Ölçekte 12'si olumlu, 8'i olumsuz toplam 20 madde bulunmaktadır. Beşli derecelendirmeli likert tipi bir ölçek olan MDYTÖ'de olumsuz maddeler tersinden puanlanmaktadır. Ölçeğin puan aralığı 20-100'dür. Bireyin aldığı puanın yüksekliği müzik dersine yönelik tutumunu belirleyecektir. Puan yükseldikçe

olumlu tutumun yükseldiği söylenebilir. MDYTÖ, araştırıldığı kadarıyla ülkemizde yapılan müzik eğitimi ve tutum araştırmaları içerisinde tutum objesi olarak ele aldığı konu açısından ilk çalışmadır. Ölçek, müzik eğitimcileri, araştırmacılar ve okul yöneticileri tarafından derse yönelik tutumlarla ilgili anlık somut veriler elde etmek ve var olan sorunları çözmede bir başlangıç noktası olarak kullanılabilir. Daha önce de belirtildiği gibi olumlu tutumların geliştirilmesi bir müzik eğitimi programının sağlıklı ve etkili bir şekilde yürütülmesi açısından çok önemlidir. (Mullins, 1984: 17) Bu açıdan bakıldığında müzik derslerinin, sadece bilgilerin verildiği ve sınıldığı, bilişsel becerilerin ön plana çıktığı bir süreç olarak görülmemesi, bunun yanı sıra tutumlar gibi başarının yordayıcısı duyuşsal özelliklerin de geliştirildiği bir süreçte dönüştürülmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Tutumların ölçülmesi bu noktada büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

- Abeles, H. F. , Hoffer, C. H.& Klotman, H. R. (1995). *Foundations of Music Education*. New York: Simon & Schuster Macmillan
- Arul, M.J. (2002). *Measurement of Attitudes* 27. 05. 2004'de alınmıştır. Web üzerinde: <http://www.geocities.com/arulmj/atti2-b.html>
- Bain, A. (1930). Theory and Measurement of Attitudes and Opinions. *Psychological Bulletin*, 27, 357-379. 01. 06. 2004'de alınmıştır. Web üzerinde: http://spartan.ac.brocku.ca/~lward/Bain/Bain_1930b.htm
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bain, R. (1928) An Attitude On Attitude Research, *Social Forces*, 222-231. 01 . 05. 2004'de alınmıştır. Web üzerinde: http://spartan.ac.brocku.ca/~lward/Bain/Bain_1928.html
- Edwards, A.(1957). *Techniques of Attitude Scale Construction*, New York: Appleton-Century-Crofts, Inc.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Lao, J.; Kuhn, D. (2002). Cognitive Engagement And Attitude Development, *Cognitive Development*, Sayı:17, 1203-1217
- Lacroix, S. E. (2002). *The Effect of An Intergrated Curriculum On Fourth Graders' Achievement In And Attitude Toward Music Instruction*, Doktora Tezi, Rhode Island Üniversitesi, A.B.D. 27. 03. 2004'de UMI veritabanından alınmıştır. Web üzerinde: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/gateway>
- Mullins, S. (1984). Attitude. *The Instrumentalist*, 39, (5) 54-56
- Phillips, S. L. (2003). *Contributing Factors to Music Attitudes in Sixth, Seventh and Eighth-Grade Students*. Doktora Tezi, Iowa Üniversitesi. 27. 03. 2004'de UMI veritabanından alınmıştır. Web üzerinde: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/gateway>
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Underwood, M. (2003). *Attitudes* . 15. 04. 2004'de alınmıştır. Web üzerinde: <http://www.cultsock.ndirect.co.uk/MUHome/cshtml/index.htmlupd>
- Wapnick, J. (1976). A Review of Research On Attitude And Preference. *Bulletin of The Council For Research in Music Education*, 48, 1-20
- Wells, J. B. (2002). *Indexes, Scales & Typologies* . 01. 06. 2004'de alınmıştır. Web üzerinde: <http://www.corrections.eku.edu/Wells/Io88c7.html>
- Yoder-Whites, M. (1994). *Effects Of Teaching Intensity On Sixth-Grade Students's General Music Achievements And Attitudes*. Doktora Tezi. 27. 03. 2004'de UMI veritabanından alınmıştır. Web üzerinde: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/gateway>

EK-1. MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin size uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Az katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Müzik dersini severim.					
2. Müzik dersinin hiçbir zaman boş geçmesini istemem.					
3. Müzik öğretmenimin verdiği ödevleri zamanında yaparım.					
4. Müzik dersinde şarkı söylerken kendimi şarkıya hiç veremem.					
5. Müzik dersi eğlenceli bir derstir.					
6. Müzik dersinde öğrendiklerimi severim.					
7. Müzik derslerinde müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim.					
8. Müzik dersinde tüm ilgimi derse veremem.					
9. Müzik derslerine zorunlu olmasam girmek istemem.					
10. Müzik dersinde yapılan tüm etkinliklerden hoşlanırım.					
11. Dördüncü sınıftan sonra okulda müzik dersi verilmesini istemem.					
12. Müzik dersinin olduğu gün sevinçli olurum.					
13. Müzik dersleri bende müzikle ilgili bir şeyler yaratmak için istek uyandırır.					
14. Müzik derslerinin kaldırılmasını isterim.					
15. Müzik dersinde ruhsal ve bedensel olarak rahatlarım.					
16. Müzik derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım.					
17. Müzik dersi en sevdiğim dersler arasında yer alır.					
18. Müzik dersine katılmaktan hoşnut değilim.					
19. Müzik öğretmenim dersi zevkli hale getirir.					
20. Müzik dersinde çalıp söylediğimiz şarkılar ilgimi çekmez.					